

OPPIMINEN JALKAUTUU KIRJASTOON

– tilojen kehittäminen aiheena Helsingin yliopiston kirjaston Pedaforum-työpajassa

Pedaforum-päivät houkuttelivat 5.-6.6.2019 Helsingin yliopiston Kumpulan kampukselle yli 650 korkeakoulupedagogiikan asiantuntijaa ja edelläkävijää eri puolilta Suomea pohtimaan yliopisto-opetuksen nykytilaa ja tulevaisuutta.

Tänä vuonna tapahtuman kantavana teemana oli Oppimisen tila – Quo vadis universitas? Helsingin yliopiston kirjasto haukkasi oman siivunsa oppimisympäristöjen kehittämisen ympärillä kuplivasta konferenssipöhinästä järjestämällä työpajan yliopistokampuksen tilamuutoksista.

Miten toimii yhteistyö tilojen uudistamisessa kampuksen eri toimijoiden välillä?

Helsingin yliopiston kirjasto kutsui keskiviikkona 5.6. tilojen kehittämisestä kiinnostuneet Pedaforum-osallistajat Kumpulan kampuskirjastoon työpajaan otsikolla *Yhteistyöllä tuemme oppimista tukevia tiloja*.

Matemaattis-luonnontieteellisen tutkimuksen ja opetuksen ytimessä Physicum-rakennuksessa sijaitseva kampuskirjasto on uudistettu hiljattain. Työpaja tarjosi Kumpulan tilojen älyominaisuuksiin konkreettisen kurkistusikkunan, joka havainnollisti hyvin, miten oppimisympäristöjä on kehitetty yhteistyössä kampuksen eri toimijoiden kanssa.

Esittelykierroksen aikana Helsingin yliopiston kirjaston palvelujohtaja KIRSI MÄENPÄÄ, Kumpulan kampuksen Ubikampus-hankkeen koordinaattori PETRI SAVOLAINEN ja opiskelijapalvelujen opintoneuvo-

ja MATILDA MELA kertoivat, miten nykytilanteeseen on päästy ja miten arki jatkuu uusissa tiloissa. Esimerkiksi tilojen yhteiskäytöstä on luotu jo hyviä käytäntöjä: Kirjaston ryhmätyötilat muuntuvat tarpeen vaatiessa opintoneuvojen asiakastapaamisten tiloiksi, kun taas muina aikoina huoneet ovat ryhmätöitä tekevien opiskelijoiden varattavissa.

Työpajan osallistujien enemmistö oli korkeakoulujen tukipalveluista, joissa tila-asiat puhututtavat erityisesti. Oppimisympäristöjen kehittämisestä kiinnostunut opiskelijajärjestöaktiivi piti erityisesti yllä keskustelua opiskelijan osallistamisen keinoista. Mukana oli myös muiden korkeakoulujen kirjastoammattilaisia, joiden toimenkuvassa oppimista tukevien työtilojen kehittäminen on erityisen keskeistä. Paikan päälle saapuneet oppimisympäristöjen kehittäjät toivat oman näkökulmansa ja

panoksensa vuoropuheluun. Työpajan ajatuksenvaihdon perusteella oli aivan ilmeistä, että toimijat eri puolilla kampuksia tiedostavat, että tilauudistukset ovat tärkeitä, mutta yhteistyön saumattomuudessa riittää vielä hiomista.

Millainen kirjastotila on unelmien oppimisympäristö?

Kumpulan älykampus

Helsingin yliopiston kirjasto uudisti tilansa Kumpulan kampuksella yhteistyössä matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan ja yliopiston opiskelijapalveluiden kanssa. Physicum-rakennuksen ensimmäisen kerroksen kirjastotila palveluineen ja kokoelmineen on ollut asiakkaiden käytettävissä 3.9.2018 alkaen. Toiseen kerrokseen avautui alkuvuodesta 2019 yliopiston Ubikampus-projektin ensimmäinen pilottitila Ubi@Physicum, jossa on tutkijoille ja opiskelijoille paljon teknologia- ja tekoälypohjaisia ratkaisuja sisältäviä työtiloja.

Pedaforumin lukuisista konferenssiesityksistä kävi ilmi, että yliopisto-opetus digitalisoituu kovaa vauhtia ja käytössä on yhä useammin oppimista aktivoivia menetelmiä. Yliopiston opiskelijat ovat enemmän vastuussa omasta oppimisestaan, kun he tekevät yhteistoiminnallisesti ryhmätöitä tai opiskelevat itsenäisesti verkon välityksellä. Korkeakoulupedagogiikka muuttuu

ja yliopiston oppimisympäristöjen – myös kirjaston tilojen ja palvelujen – on muututtava sen mukana vastaamaan nykyopiskelun tarpeita.

Älykampus kierroksen päätteeksi kirjaston työpajan osallistujat pääsivät unelmoimaan oppimista tukevien tilojen ominaisuuksia fläppitaulujen äärellä. Kumpulan tilojen monet älyominaisuudet, kuten tilojen ovenpieliin toteutetut sähköiset ryhmätyötilojen varauskalenterit ja varauskalenteriin

yhteydessä olevat itsesammuttavat valot, olivat vielä hetki sitten tieteiskirjallisuutta, mutta jo tänä päivänä nykyaikaa. Malli, jossa kampuksen eri toimijat yhteiskäyttävät tiloja, voi olla yksi reagoitintapa yliopiston eri puolilla vaikuttaviin tilansäästöpainaisiin. Kumpula oli kuitenkin vain yksi esimerkki pitkäjänteisestä yhteistyöstä, ja se jatkuu edelleen.

Eniten työpajan osallistujat kaipaivat unelmiensa oppimisympäristöön luotettavaa nettiyhteyttä ja etäkokouksentamiseen sopivia kiinteitä laitteita, jotta opiskelu- ja työskentelytilat vastaisivat nykymaailman etä- ja verkkoläsnäolon vaatimuksia. Mielipide oli vahvasti, että myös IT-tukeen pitää ohjata riittävästi resursseja. Kaikki ei ole automatisoitavissa, vaan tarvitaan myös ihmisiä katsomaan tilojen ja laitteiden perään.

Nykyaikaisen opiskelun flow'n pahin keskeyttäjä on nettiyhteyden katkeaminen tai ei-toivotulla tavalla toimiva tekniikka. Yhteyksien ja laitteiden on toimittava, jotta opiskelija voi kytkeytyä verkkoon. Opiskelijat hakeutuvat viihtyisään, ergonomiseen ja monikäyttöiseen tilaan opiskelemaan ja tekemään ryhmätöitä. Hienoinkaan oppimisympäristö ei kuitenkaan yksinään riitä. Tilan käyttäminen edellyttää palveluita ja pelisääntöjä, jotta opiskelijat haluavat käyttää tilaa ja se vastaa heidän odotuksiaan. Unelmien oppimisympäristö on sekä fyysisesti että digitaalisesti sujuva opiskelukokemus. ♦

Tietoa kirjoittajasta

MINNA SUIKKA
tietoasiantuntija

Helsingin yliopiston kirjasto
minna.suikka@helsinki.fi